

SK

SK

SK

EURÓPSKA KOMISIA

Brusel, 14.6.2010

[KOM\(2010\)307 v konečnom znení](#)

SPRÁVA KOMISIE RADE A EURÓPSKEMU PARLAMENTU

o vykonávaní nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 184/2005 z 12. januára 2005 o štatistike Spoločenstva v oblasti platobnej bilancie, medzinárodného obchodu so službami a priamych zahraničných investícií

SPRÁVA KOMISIE RADE A EURÓPSKEMU PARLAMENTU

o vykonávaní nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 184/2005 z 12. januára 2005 o štatistike Spoločenstva v oblasti platobnej bilancie, medzinárodného obchodu so službami a priamych zahraničných investícií

1. Úvod

Hlavným cieľom nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 184/2005 o štatistike Spoločenstva v oblasti platobnej bilancie, medzinárodného obchodu so službami a priamych zahraničných investícií¹ je stanoviť spoločný rámec a normy pre kvalitu štatistiky na účely systematickej tvorby štatistiky Európskej únie v oblasti platobnej bilancie, medzinárodného obchodu so službami a priamych zahraničných investícií.

V článku 12 nariadenia (ES) č. 184/2005 sa uvádza, že Komisia predloží Európskemu parlamentu a Rade správu o vykonávaní nariadenia do 28. februára 2010. V správe sa najmä:

- (1) zaznamená kvalita zostavených štatistík;
- (2) vyhodnotí prínos štatistík pre Úniu, členské štáty a poskytovateľov a používateľov štatistických informácií z hľadiska nákladov;
- (3) určia oblasti možného zlepšenia a zmien alebo doplnení, ktoré sa považujú za potrebné na základe získaných výsledkov;
- (4) preskúma činnosť výboru pre platobnú bilanciu a odporučí, či by mal byť znovu vymedzený rozsah pôsobnosti vykonávacích opatrení.

V tejto správe sa skúmajú najdôležitejšie aspekty vykonávania nariadenia (ES) č. 184/2005 členskými štátmi a opatrenia prijaté Komisiou s cieľom zabezpečiť vysokú kvalitu európskej štatistiky platobnej bilancie, medzinárodného obchodu so službami a priamych zahraničných investícií.

2. VYKONÁVACIE OPATRENIA

Od prijatia nariadenia (ES) č. 184/2005 sa prijali tieto vykonávacie predpisy:

- (1) Nariadenie Komisie (ES) č. 601/2006 z 18. apríla 2006, ktorým sa vykonáva nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 184/2005, pokiaľ ide o formát a postup zasielania údajov²;
- (2) Nariadenie Komisie (ES) č. 602/2006 z 18. apríla 2006, ktorým sa upravuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 184/2005 prostredníctvom aktualizácie požiadaviek na údaje³;

¹ Ú. v. EÚ L 35, 8.2.2005, s. 23.

² Ú. v. EÚ L 106, 19.4.2006, s. 7.

- (3) Nariadenie Komisie (ES) č. 1055/2008 z 27. októbra 2008, ktorým sa vykonáva nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 184/2005, pokiaľ ide o kritériá kvality a podávanie správ o kvalite pre štatistiku v oblasti platobnej bilancie⁴;
- (4) Nariadenie Komisie (ES) č. 707/2009 z 5. augusta 2009, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 184/2005 o štatistike Spoločenstva v oblasti platobnej bilancie, medzinárodného obchodu so službami a priamych zahraničných investícií, pokiaľ ide o aktualizáciu požiadaviek na údaje⁵.

3. HLAVNÉ PRÍSLUŠNÉ SÚBORY ÚDAJOV

Štatistika platobnej bilancie poskytuje komplexné informácie o transakciách medzi vykazujúcim hospodárstvom a zvyškom sveta. Nariadenie (ES) č. 184/2005 sa týka zberu týchto štyroch súborov údajov:

- prvé odhady štvrťročnej platobnej bilancie (euro ukazovatele);
- štvrťročná platobná bilancia;
- ročný medzinárodný obchod so službami;
- ročné priame zahraničné investície.

Pre každý z týchto súborov údajov Eurostat zbiera najmä údaje od členských štátov, ktoré sa používajú na tvorbu súhrnných ukazovateľov EÚ, ktoré sa uverejňujú spolu s údajmi jednotlivých členských štátov v online databáze Eurostatu⁶.

Všeobecne povedané, prvý odhad štvrťročných hlavných súhrnných ukazovateľov (bilancia bežného účtu a bilancia účtu služieb) je k dispozícii 10 týždňov po skončení referenčného obdobia. Druhý odhad sa uverejňuje 15 týždňov po skončení referenčného obdobia a obsahuje širší súbor položiek platobnej bilancie a geografické členenie, ktoré pozostáva z hlavných hospodárskych partnerov, najmä najdôležitejších rozvinutých a rozvíjajúcich sa hospodárstiev.

Každý rok sa uverejňujú podrobnejšie štatistiky medzinárodného obchodu so službami a priamych zahraničných investícií. Ročné údaje o medzinárodnom obchode so službami sú rozčlenené podľa úplného zoznamu druhov služieb a 42 ekonomík. Údaje zasielajú členské štáty deväť mesiacov po skončení referenčného obdobia a uverejňujú sa približne o dva mesiace neskôr. Ročná štatistika priamych zahraničných investícií obsahuje údaje o tokoch a stavoch podľa druhu nástroja, partnerskej krajiny a hospodárskej činnosti. Údaje poskytujú

³ Ú. v. EÚ L 106, 19.4.2006, s. 10. Najmä nariadenie (ES) č. 602/2006 je zamerané na aktualizáciu požiadaviek na údaje a úpravu úrovne členenia, vrátane určitých geografických členení, s cieľom zlepšiť kvalitu štatistiky platobnej bilancie.

⁴ Ú. v. EÚ L 283, 28.10.2008, s. 3.

⁵ Ú. v. EÚ L 204, 6.8.2009, s. 3. Nariadenie Komisie (ES) č. 707/2009 je zamerané na úpravu požiadaviek na údaje v prípade štvrťročnej platobnej bilancie a euro ukazovateľov, aktualizáciu geografických členení z hľadiska novej geopolitickej situácie a zavedenie členenia činností podľa novej klasifikácie hospodárskych činností (NACE rev. 2).

⁶ Databáza Eurostatu, k dispozícii na:
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search_database (18.3.2010).

členské štáty deväť mesiacov po skončení referenčného obdobia a uverejňujú sa približne o tri mesiace neskôr.

4. KVALITA ZOSTAVENÝCH ŠTATISTÍK

Podľa článku 4 ods. 2 nariadenia (ES) č. 184/2005 sa od členských štátov vyžaduje, aby Komisii predložili správu o kvalite zaslaných údajov. Okrem toho podľa článku 4 ods. 3 sa kvalita údajov zasielaných Eurostatu má posudzovať na základe správ o kvalite s pomocou výboru pre platobnú bilanciu (ďalej len „výbor pre PB“).

Nasledujúca analýza sa týka výsledkov najnovších dostupných správ o kvalite údajov, ktoré predložili členské štáty v roku 2008. V tejto analýze teda nie je zahrnutý najnovší vývoj vrátane zlepšenia kvality, ktorú zaznamenali rôzne členské štáty v roku 2009.

4.1. Včasnosť

Kritérium včasnosti sa týka dodržiavania lehôt na zaslanie údajov.

Lehoty sú uvedené v prílohe I k nariadeniu (ES) č. 184/2005 a ďalej spresnené v príručke platobnej bilancie⁷, ktorá je referenčným dokumentom pre technické podrobnosti o zasielaní údajov.

Tabuľka 1 obsahuje analýzu⁸ včasnosti štatistiky platobnej bilancie. Poukazuje na to, že väčšina členských štátov dokáže dodržať lehoty v prípade všetkých súborov údajov, až na veľmi málo výnimiek zoskupených do dvoch oblastí priamych zahraničných investícií.

4.2. Pokrytie údajov zasielaných Eurostatu

Kritérium pokrytia údajov sa týka dostupnosti údajov požadovaných nariadením (ES) č. 184/2005 podľa referenčných období a rozčlenených podľa geografickej oblasti, položky a činnosti. Meria sa ako podiel počtu poskytnutých hodnôt a celkového počtu požadovaných hodnôt.

⁷ Príručka platobnej bilancie.
http://circa.europa.eu/Public/irc/dsis/bop/library?l=/sdds_bop_metadata/vademecum_2008pdf/EN_1.1_&a=d (18.3.2010).

⁸ Včasnosť sa posudzuje ako „dobrá“, ak sa údaje doručili vždy v lehote alebo pred lehotou, ako „priateľná“, ak oneskorenie nepresiahlo v priemere päť dní a ako „zlá“ v ostatných prípadoch.

Tabuľka 1: Včasnosť zasielania údajov

	Euro ukazovatele	Štvrťročná platobná bilancia	Medzinárodný obchod so službami	Priame zahraničné investície — toky	Priame zahraničné investície — stavy
<i>Lehota:</i>	<i>referenčné obdobie + 2 mesiace</i>	<i>referenčné obdobie + 3 mesiace</i>	<i>referenčné obdobie + 9 mesiacov</i>	<i>referenčné obdobie + 9 (alebo 21) mesiacov⁹</i>	<i>referenčné obdobie +9 (alebo 21) mesiacov</i>
Rakúsko	dobrá	dobrá	dobrá	dobrá	dobrá
Belgicko	dobrá	dobrá	dobrá	dobrá	zlá
Bulharsko	dobrá	dobrá	dobrá	dobrá	dobrá
Cyprus	dobrá	dobrá	dobrá	dobrá	zlá
Česká republika	dobrá	dobrá	dobrá	dobrá	dobrá
Dánsko	dobrá	dobrá	dobrá	dobrá	dobrá
Estónsko	dobrá	dobrá	dobrá	dobrá	dobrá
Fínsko	dobrá	dobrá	dobrá	dobrá	dobrá
Francúzsko	dobrá	dobrá	dobrá	dobrá	dobrá
Nemecko	dobrá	dobrá	dobrá	dobrá	dobrá
Grécko	dobrá	dobrá	dobrá	dobrá	dobrá
Maďarsko	dobrá	dobrá	dobrá	dobrá	dobrá
Írsko	dobrá	dobrá	dobrá	dobrá	dobrá
Taliansko	dobrá	dobrá	dobrá	dobrá	dobrá
Lotyšsko	dobrá	dobrá	dobrá	dobrá	dobrá
Litva	dobrá	dobrá	dobrá	dobrá	dobrá
Luxembursko	dobrá	dobrá	dobrá	dobrá	dobrá
Malta	dobrá	dobrá	dobrá	dobrá	dobrá
Holandsko	dobrá	dobrá	<i>prijateľná</i>	dobrá	dobrá
Poľsko	dobrá	dobrá	dobrá	dobrá	dobrá
Portugalsko	dobrá	dobrá	dobrá	dobrá	dobrá
Rumunsko	dobrá	dobrá	dobrá	zlá	zlá
Slovensko	dobrá	dobrá	dobrá	dobrá	dobrá
Slovinsko	dobrá	dobrá	dobrá	dobrá	dobrá
Španielsko	dobrá	dobrá	dobrá	dobrá	dobrá
Švédsko	dobrá	dobrá	dobrá	dobrá	dobrá
Spojené kráľovstvo	<i>prijateľná</i>	dobrá	dobrá	zlá	zlá

⁹ V prípade priamych zahraničných investícií (toky aj stavy) existujú dve samostatné požiadavky s rôznymi lehotami: jedna s lehotou 9 mesiacov po skončení referenčného obdobia a druhá s lehotou 21 mesiacov po skončení referenčného obdobia.

Tabuľka 2: Pokrytie

	Euro ukazovatele	Štvrtročná platobná bilancia	Medzinárodný obchod so službami	Priame zahraničné investície — toky	Priame zahraničné investície — stavy
Rakúsko	úplné	úplné	úplné	úplné	úplné
Belgicko	úplné	úplné	úplné	úplné	neúplné
Bulharsko	úplné	úplné	úplné	úplné	úplné
Cyprus	úplné	úplné	úplné	úplné	úplné
Česká republika	úplné	úplné	úplné	úplné	úplné
Dánsko	úplné	úplné	úplné	úplné	úplné
Estónsko	úplné	úplné	úplné	úplné	úplné
Fínsko	úplné	úplné	neúplné	úplné	úplné
Francúzsko	úplné	úplné	neúplné	úplné	úplné
Nemecko	úplné	úplné	úplné	úplné	neúplné
Grécko	úplné	úplné	neúplné	úplné	úplné
Maďarsko	úplné	úplné	neúplné	úplné	úplné
Írsko	úplné	úplné	úplné	úplné	úplné
Taliansko	úplné	úplné	neúplné	úplné	úplné
Lotyšsko	úplné	úplné	úplné	úplné	úplné
Litva	úplné	úplné	neúplné	úplné	úplné
Luxembursko	úplné	úplné	úplné	úplné	úplné
Malta	úplné	úplné	úplné	úplné	úplné
Holandsko	úplné	úplné	neúplné	neúplné	neúplné
Poľsko	úplné	úplné	úplné	neúplné	neúplné
Portugalsko	úplné	úplné	úplné	úplné	úplné
Rumunsko	úplné	úplné	úplné	úplné	úplné
Slovensko	úplné	úplné	neúplné	úplné	úplné
Slovinsko	úplné	úplné	neúplné	úplné	úplné
Španielsko	úplné	úplné	úplné	úplné	úplné
Švédsko	neúplné	neúplné	neúplné	úplné	úplné
Spojené kráľovstvo	úplné	neúplné	neúplné	úplné	neúplné

Žiadosti o údaje použité na výpočet tohto ukazovateľa sú uvedené v prílohe I k nariadeniu (ES) č. 184/2005. V tabuľke 2 je zhrnutie¹⁰ tohto ukazovateľa podľa členských štátov a podľa súboru údajov.

¹⁰ Pokrytie sa považuje za „úplné“, ak sa poskytlo viac ako 98 % požadovaných hodnôt, za „neúplné“, ak sa požiadavka splnila čiastočne a poskytlo sa menej ako 98 % hodnôt a za „chýbajúce“, ak žiadosť zostala bez odpovede.

Všetky členské štáty vyhovelí žiadostiam, prinajmenšom čiastočne, a nechýbajú žiadne súbory údajov. Prevažná väčšina členských štátov doručila štyri úplné súbory údajov alebo tri zo štyroch. Iba v prípade troch členských štátov (Holandsko, Spojené kráľovstvo a Švédsko) bola väčšina zaslaných súborov údajov neúplná.

Najťažšia požiadavka sa týka medzinárodného obchodu so službami, ktorej dokázalo v plnej miere vyhovieť iba šestnásť členských štátov.

4.3. Metodická spoľahlivosť

Kritérium týkajúce sa metodickkej spoľahlivosti sa týka dodržania medzinárodne uznaných noriem, usmernení a osvedčených postupov.

Všetky členské štáty vo všeobecnosti dodržali medzinárodné normy, ktoré sú vymedzené v týchto dokumentoch: manuál platobnej bilancie, 5. vydanie (BPM5), ktorú uverejnil Medzinárodný menový fond (MMF); Referenčná definícia priamych zahraničných investícií, 3. vydanie (BD3), ktoré uverejnila Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD); a Manuál štatistiky medzinárodného obchodu so službami, ktorý spoločne uverejnila Organizácia Spojených národov (OSN), Európska komisia, MMF, OECD, Konferencia OSN pre obchod a rozvoj (UNCTAD) a Svetová obchodná organizácia (WTO). Odchýlky od tejto metodiky sa pravidelne monitorujú prostredníctvom správ o kvalite. O týchto odchýlkach sa rokuje vo výbore pre PB a v pracovnej skupine pre platobnú bilanciu s cieľom podporiť harmonizáciu.

Medzinárodné normy sa nedávno revidovali. Šieste vydanie Manuálu platobnej bilancie (BPM6) bolo vydané v novembri 2008, štvrté vydanie Referenčnej definície priamych zahraničných investícií (BD4) bolo dokončené v apríli 2008 a aktualizovaná verzia Manuálu štatistiky medzinárodného obchodu so službami (MSITS 2010) bola schválená Štatistickou komisiou OSN vo februári 2010.

Koordinované vykonávanie nových noriem, ktoré už schválili členské štáty vo výbore pre PB, by malo zlepšiť úroveň súladu, a tým porovnateľnosť hlavných štatistík.

4.4. Stabilita

Kritérium stability sa týka miery priblíženia počiatočných odhadovaných hodnôt ku konečným hodnotám.

Stabilita sa môže merať prostredníctvom strednej absolútnej percentuálnej chyby¹¹, ktorá je ukazovateľom schváleným výborom pre platobnú bilanciu. V tabuľke 3 sú uvedené najnovšie dostupné údaje pre tento ukazovateľ, pokiaľ ide o hlavné položky platobnej bilancie Európskej únie. Ukazovateľ s nízkou hodnotou znamená vysokú úroveň stability. Je to tak

¹¹ Stredná absolútna percentuálna chyba (MAPE) je vymedzená takto:

$$MAPE = \frac{1}{N} \sum_{t=1}^N \left| \frac{X_f(t) - X_i(t)}{X_i(t)} \right|$$

kde $X_f(t)$ je počiatočný odhad položky PB X v referenčnom štvrťroku t ; $X_i(t)$ je posledný dostupný odhad pre tú istú položku PB v referenčnom štvrťroku t ; N je počet pozorovaní v rámci posudzovaného časového rámca (to znamená jeden rok; keďže MAPE sa vypočítava pre štvrťročné údaje, N sa rovná 4).

v prípade väčšiny položiek, hoci sa vo výnosoch a ich súčastiach zistili značné úpravy, najmä pokiaľ ide o odmeny zamestnancov a výnosy z priamych investícií. Tie patria medzi položky, ktoré sa ťažšie merajú a v prípade ktorých sa očakávajú najväčšie úpravy v dôsledku obvykle používaného zdroja údajov. Konečné hodnoty týchto položiek sú v skutočnosti spravidla založené na výsledku ročných prieskumov, zatiaľ čo počiatočné hodnoty vychádzajú z odhadov, ktoré neposkytujú vysokú mieru presnosti.

Tabuľka 3: Stredná absolútna percentuálna chyba v prípade súhrnných údajov EÚ

	Kredit		Debet	
	2006	2007	2006	2007
<i>Bežný účet</i>	2,3 %	2,9 %	1,3 %	1,5 %
- Tovar	0,1 %	0,9 %	0,4 %	0,5 %
- Služby	0,7 %	1,9 %	1,4 %	1,8 %
Doprava	1,4 %	2,3 %	1,6 %	4,5 %
Cestovný ruch	4,8 %	3,2 %	3,2 %	2,8 %
Iné služby	1,9 %	1,5 %	1,6 %	0,9 %
- Výnosy	9,3 %	8,2 %	6,9 %	6,0 %
Odmeny zamestnancov	11,4 %	9,4 %	6,7 %	1,7 %
Výnosy z priamych investícií	22,3 %	19,8 %	20,4 %	20,9 %
Výnosy z portfóliových investícií	3,8 %	2,4 %	4,1 %	4,7 %
Iné výnosy z investícií	1,1 %	2,8 %	2,0 %	1,7 %
- Bežné transfery	10,5 %	0,8 %	5,8 %	2,0 %

4.5. Vnútoraná konzistentnosť

Pomocou vnútornej konzistentnosti sa meria previazanosť v rámci súboru údajov poskytnutého na základe čistých chýb a omylov, hoci účty platobnej bilancie sú v zásade vyvážené. Súčet všetkých položiek by teda mal byť rovný nule. V praxi sa však v dôsledku nedostatkov v zdrojových údajoch a pri zostavovaní účtov vyskytujú odchýlky. Čisté chyby a omyly sa odvodzujú reziduálne ako položka vyvažujúca účty. Chyby pri zostavovaní účtov sa niekedy navzájom kompenzujú, takže veľkosť tejto reziduálnej položky nemusí nutne poskytovať predstavu o celkovej presnosti výkazu. Čisté chyby a omyly sa však vo všeobecnosti považujú za dobrý ukazovateľ na meranie vnútornej konzistentnosti platobnej bilancie.

Tabuľka 4: Priemerná relatívna chyba v rokoch 2005 – 2007

Rakúsko	3 %	Nemecko	6 %	Holandsko	5 %
Belgicko	2 %	Grécko	2 %	Poľsko	4 %
Bulharsko	9 %	Maďarsko	2 %	Portugalsko	7 %
Cyprus	3 %	Írsko	5 %	Rumunsko	3 %
Česká republika	2 %	Taliano	2 %	Slovensko	2 %
Dánsko	5 %	Lotyšsko	1 %	Slovinsko	3 %
Estónsko	2 %	Litva	3 %	Španielsko	2 %
Fínsko	6 %	Luxembursk	1 %	Švédsko	7 %
Francúzsko	13 %	Malta	4 %	Spojené kráľovstvo	4 %

V tabuľke 4 je uvedená priemerná relatívna chyba, ktorú zaznamenali členské štáty v období rokov 2005 – 2007. Tento ukazovateľ je založený na čistých chybách a omyloch a je analyzovaný aj v správach o kvalite. Táto chyba je rovná priemeru absolútnej hodnoty čistých chýb a omylov počas daného obdobia (meraný ako podiel priemeru kreditov a debetov bežného účtu) zaznamenaných v štvrťročnej platobnej bilancii členských štátov. Keďže chyby a omyly by sa v podstate mali rovnať nule, tento ukazovateľ by mal byť zanedbateľný. To v skutočnosti platí v prípade väčšiny členských štátov. Iba jeden členský štát (Francúzsko) zaznamenáva hodnotu ukazovateľa presahujúcu 10 % a v prípade šiestich členských štátov je táto hodnota vyššia ako 5 %.

5. PRÍNOSY PRE POUŽÍVATEĽOV A VÝZNAM ŠTATISTIKY PLATOBNEJ BILANCIE

Nariadenie (ES) č. 184/2005 je odpoveďou na potreby používateľov údajov. V tomto oddiele sa analyzuje, ako sa tieto údaje využívajú, a prínosy štatistiky platobnej bilancie.

Štatistiku platobnej bilancie intenzívne využívajú príslušné vnútroštátne a medzinárodné inštitúcie na účely tvorby politiky. Európska komisia a Rada, Európska centrálna banka (ECB) a Eurosystem, MMF, Banka pre medzinárodné zúčtovanie, OECD, G3 a G7, všetky tieto inštitúcie využívajú túto štatistiku.

Štatistika platobnej bilancie je spolu s medzinárodnou investičnou pozíciou nástrojom na monitorovanie menovej politiky. V spojení s ďalšími ukazovateľmi sa štatistika o výmene tovaru a služieb používa na posúdenie inflačného tlaku, ako aj akéhokoľvek vplyvu medzinárodného dopytu na vývoz, a z tohto dôvodu na hrubý domáci produkt. Bežný účet a medzinárodné investičné pozície sa ako celok využívajú na posúdenie trvalej udržateľnosti výmenného kurzu.

Štatistika platobnej bilancie je zaradená aj do konvergenčných správ, ktoré uverejňuje Európska komisia a ECB o jednotlivých členských štátoch, ktoré sa ešte nezúčastňujú na hospodárskej a menovej únii (HMÚ).

Zmluva o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“) sa výslovne odvoláva na platobnú bilanciu (napríklad v článkoch 143 a 144) a vyžaduje, aby Komisia pravidelne informovala Radu o vývoji platobnej bilancie v členských štátoch, ktoré sa ešte nezúčastňujú na HMÚ.

Vývoj bežného účtu v jednotlivých krajinách sa analyzuje vo vzťahu k ich konkurencieschopnosti, zatiaľ čo štatistika priamych investícií sa využíva na analýzu príťažlivosti každej krajiny.

Štatistika platobnej bilancie je dôležitým zdrojom pre ďalšie kľúčové štatistiky zostavované v súvisiacich štatistických oblastiach s významom pre EÚ, ako napríklad:

- hrubý domáci produkt (zahŕňajúci cezhraničné transakcie s tovarom a so službami) vrátane rýchlych odhadov, pre ktoré sú potrebné ukazovatele mesačnej platobnej bilancie,
- hrubý národný dôchodok (zahŕňajúci cezhraničné transakcie s tovarom a so službami, ako aj výnosy),
- účet ostatného sveta v štvrťročných účtoch odvetví EÚ a eurozóny vrátane finančných účtov.

Okrem hlavných súhrnných údajov majú pre niektorých používateľov mimoriadny význam osobitné položky platobnej bilancie:

- podrobné informácie o medzinárodnom obchode so službami, ktoré každý rok uverejňuje Eurostat, sú dôležité pre obchodné rokovania a vymedzenie colných politík,
- Európska komisia a G8 zaviedli opatrenia na podporu úhrad a zlepšenie informovanosti o nich,
- geografické členenie štatistiky platobnej bilancie môže prispieť k monitorovaniu vzájomného pôsobenia medzi EÚ a tretími krajinami,
- zloženie finančných tokov (v zmysle priamych, portfóliových a iných investícií) je cennou informáciou na posúdenie finančnej stability.

Výbor pre PB potvrdzuje, že prijatie nariadenia (ES) č. 184/2005 podnietilo niekoľko zmien, ktoré viedli k zlepšeniu kvality štatistiky platobnej bilancie z niekoľkých hľadísk:

- zlepšilo harmonizáciu údajov o platobnej bilanci, ktoré zozbierali rôzne členské štáty,
- používatelia údajov majú teraz podrobnejšiu štatistiku platobnej bilancie,
- poskytlo primeraný právny základ na prípravu národných štatistických programov členských štátov,
- údaje sú aktuálnejšie a presnejšie.

6. NÁKLADY A ZAŤAŽENIE SÚVISIACE SO ŠTATISTIKOU PLATOBNEJ BILANCIE

Odhad nákladov na zber a šírenie štatistiky platobnej bilancie je dosť zložitý. Existuje široké spektrum zdrojov údajov, ktoré sa používajú aj na tvorbu iných štatistík alebo sú spojené s predkladaním správ finančných inštitúcií a podnikov regulačným orgánom. Preto je ťažké

oddeliť osobitné náklady na zber a tvorbu údajov o platobnej bilancii od celkových nákladov, ktoré súvisia so zberom údajov, ktoré sa často používajú na iné účely. Okrem toho v určitých členských štátoch môžu údaje zbierať dve rôzne inštitúcie, národná centrálna banka a národný štatistický úrad, čím sa ešte viac komplikujú spoľahlivé odhady.

Po porade s členmi výboru pre PB je možné odhadnúť prácu potrebnú na tvorbu a šírenie štatistiky platobnej bilancie v EÚ. Predstavuje približne 900 ekvivalentov plného pracovného úväzku. Tieto zdroje môžu byť viac menej rozšírené v rôznych oblastiach platobnej bilancie. Súbor údajov, ktorý absorbuje väčšinu vstupu, tvorí štvrťročná platobná bilancia, ktorá si vyžaduje 57 % zdrojov, po nej nasleduje medzinárodný obchod so službami (23 %) a priame zahraničné investície (20 %). Značnú časť práce potrebnej na tvorbu štvrťročnej platobnej bilancie možno pripísať najmä zdrojom potrebným na tvorbu veľkého súboru súvisiaceho s finančným účtom.

Odhadlo sa, že mimoriadne činnosti súvisiace s vykonávaním nariadenia (ES) č. 184/2005 tvorili iba dosť mierny podiel tohto vstupu (približne 13 %).

Údaje o platobnej bilancii sú potrebné aj na vnútroštátne účely a členské štáty ich zbierali už pred prijatím nariadenia (ES) č. 184/2005. Preto sa na splnenie jeho požiadaviek vyžadujú iba obmedzené ďalšie zdroje.

Je potrebné mať na pamäti aj to, že požiadavky nariadenia (ES) č. 184/2005 a požiadavky ďalších vnútroštátnych a medzinárodných organizácií na údaje, najmä požiadavky ECB a MMF, sa značne prekrývajú. Údaje zostavené členskými štátmi osobitne na účely nariadenia (ES) č. 184/2005 sa nedajú odlíšiť od ostatných, ktoré sa zostavili na účely splnenia iných požiadaviek na údaje.

Pokiaľ ide o zaťaženie respondentov v dôsledku zberu údajov o platobnej bilancii, členské štáty majú iba veľmi obmedzené informácie a nie dosť informácií, aby sa mohol urobiť akýkoľvek druh odhadu. Okrem toho je potrebné mať na pamäti, že zavedenie prahu oznamovania v prípade cezhraničných transakcií na úrovni EÚ, ktorý bol pôvodne stanovený na 12 500 EUR a potom zvýšený na 50 000 EUR, podnietilo zmenu väčšiny systémov členských štátov zameraných na zber údajov o platobnej bilancii. Pred zavedením prahu sa väčšina systémov zberu spoliehala na údaje o zúčtovaní zozbierané bankami a poskytovateľmi platobných služieb. Teraz sú takmer všetky systémy zberu založené na priamom oznamovaní a/alebo prieskumoch. Táto zmena znamenala prenesenie zaťaženia z bánk a finančných sprostredkovateľov – hlavných poskytovateľov údajov v rámci systému zúčtovania, ktorých povinnosti súvisiace so štatistikou sa teraz značne znížili – na podniky a domácnosti. Či sa týmto prenesením znížilo aj zaťaženie celkového systému a do akej miery, je otázkou, ktorá si vyžaduje ďalšie preskúmanie. V súčasnosti nie sú k dispozícii dostatočné informácie na vyvodenie záverov.

7. OBLASTI POTENCIÁLNEHO ZLEPŠENIA A ZMIEN A DOPLNENÍ

Po niekoľkých regulačných úpravách, ktoré sú stručne zhrnuté v oddiele 2, možno nariadenie (ES) č. 184/2005 vo všeobecnosti považovať za aktualizované. Požiadavky na údaje sa upravili s cieľom zlepšiť metodiku používanú pri výpočte súhrnných údajov za EÚ. Cieľom bolo aj prispôsobiť geografické členenie novej geopolitickej situácii a členenie činností novej klasifikácii hospodárskych činností, NACE rev. 2.

Medzi budúce zlepšenia znamenajúce zmeny a doplnenia nariadenia (ES) č. 184/2005 by mohli patriť:

- Ďalšia aktualizácia požiadaviek na údaje súvisiaca s prijatím nových medzinárodných noriem, BPM6, BD4 a MSITS 2010. Zostavovatelia platobnej bilancie sa dohodli na vykonávaní nových noriem v roku 2014, spolu s prijatím nových noriem v národných účtoch. Požiadavky na údaje by sa mali upraviť pred rokom 2014, aby všetky členské štáty mohli vykonávať nové normy zosúladeným spôsobom.
- Kritériá kvality pre správy o kvalite požadované nariadením (ES) č. 184/2005 sú vymedzené v nariadení (ES) č. 1055/2008. Keďže sa do určitej miery líšia od kritérií kvality vymedzených v článku 12 ods. 1 nariadenia (ES) č. 223/2009 o európskej štatistike¹², mohli by sa zodpovedajúcim spôsobom aktualizovať. Pravdepodobne sa bude musieť upraviť aj harmonogram, aby sa cyklus tvorby údajov mohol lepšie synchronizovať s predkladaním správ o kvalite.
- Prijatie vykonávacích opatrení nariadenia (ES) č. 184/2005 Komisiou, vrátane príloh k nemu, v súlade s novými právnymi možnosťami zavedenými ZFEÚ.
- Aktualizácia požiadaviek na údaje, ktorou sa zavádza zber štatistických údajov o medzinárodnom obchode so službami podľa spôsobu dodávky, ako je vymedzené v MSITS 2010, s osobitnou pozornosťou venovanou spôsobu 4 (prítomnosť fyzických osôb).

Členovia výboru pre PB navrhli ďalšie možné zlepšenia, ktoré si nevyžadujú zmeny a doplnenia nariadenia (ES) č. 184/2005:

- V súčasnosti sa súbory údajov zasielané Eurostatu poskytujú aj ďalším európskym inštitúciám a medzinárodným organizáciám, medzi ktoré patrí ECB, MMF a OECD. V týchto súboroch údajov sú menšie rozdiely, pretože miera podrobnosti vyžadovaná každou organizáciou nemusí byť presne rovnaká. Zaťaženie členských štátov by sa mohlo značne znížiť, ak by sa zosúlادili požiadavky všetkých medzinárodných organizácií na údaje. Ak by sa mohol dosiahnuť tento cieľ, prenos údajov by sa mohol ďalej zjednodušiť, pričom by sa Eurostat využíval ako ústredný subjekt, ktorý postupuje údaje zaslané členskými štátmi ďalším žiadajúcim organizáciám. Tento postup sa už používa na poskytovanie štvrťročných údajov o medzinárodnom obchode so službami ECB a mohol by sa ľahko rozšíriť o ďalšie súbory údajov a organizácie.
- Podpora výmeny najlepších postupov v prípade metodiky, ako aj výmeny mikroúdajov a makroúdajov medzi štatistickými inštitúciami na vnútroštátnej a medzinárodnej úrovni.

¹²

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 223/2009 z 11. marca 2009 o európskej štatistike a o zrušení nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES, Euratom) č. 1101/2008 o prenose dôverných štatistických údajov Štatistickému úradu Európskych spoločenstiev, nariadenia Rady (ES) č. 322/97 o štatistike Spoločenstva a rozhodnutia Rady 89/382/EHS, Euratom o založení Výboru pre štatistické programy Európskych spoločenstiev, Ú. v. EÚ L 87, 31.3.2009, s. 164.

- Využívanie ustanovení smernice Rady 2008/8/ES z 12. februára 2008, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2006/112/ES, pokiaľ ide o miesto poskytovania služieb¹³, na štatistické účely. Tak by bolo možné vytvoriť systém na evidovanie medzinárodného obchodu so službami v rámci EÚ, ktorý by bol podobný systému, ktorý sa už používa na meranie obchodu s tovarom.

8. FUNGOVANIE VÝBORU PRE PB

Výbor pre PB bol zriadený po nadobudnutí účinnosti nariadenia (ES) č. 184/2005 a bol zvolaný po prvýkrát 8. júla 2005, keď sa prijal rokovací poriadok a úlohy tohto výboru.

Úlohy výboru pre PB sú tieto:

- vymedziť normy kvality a určiť obsah a načasovanie správ o kvalite,
- pomáhať Európskej komisii pri posudzovaní kvality zaslaných údajov,
- vymedziť formu a postup, na základe ktorých členské štáty zasielajú požadované údaje Európskej komisii,
- prijímať nevyhnutné opatrenia na prispôsobenie nariadenia (ES) č. 184/2005 hospodárskym a technickým zmenám,
- v prípade potreby aktualizovať vymedzenia a požiadavky na údaje (lehoty na predloženie, revízia, rozšírenie a odstránenie tokov údajov atď.).

S členmi výboru pre PB sa konali konzultácie o fungovaní ich výboru a výsledky sú veľmi pozitívne. Ako ukazuje graf 1, približne tri štvrtiny členov hodnotí úlohy výboru pre PB ako „viac než uspokojivé“. Podľa výsledkov konzultácií sú niektorí členovia výboru pre PB toho názoru, že výbor pre PB by mal byť viac zapojený do diskusie o strategických, koncepčných a metodických otázkach. Ďalší členovia výboru pre PB vyjadrili názor, že osobitné úlohy výboru pre PB sú najmä regulačnými úlohami a mali by takými aj zostať.

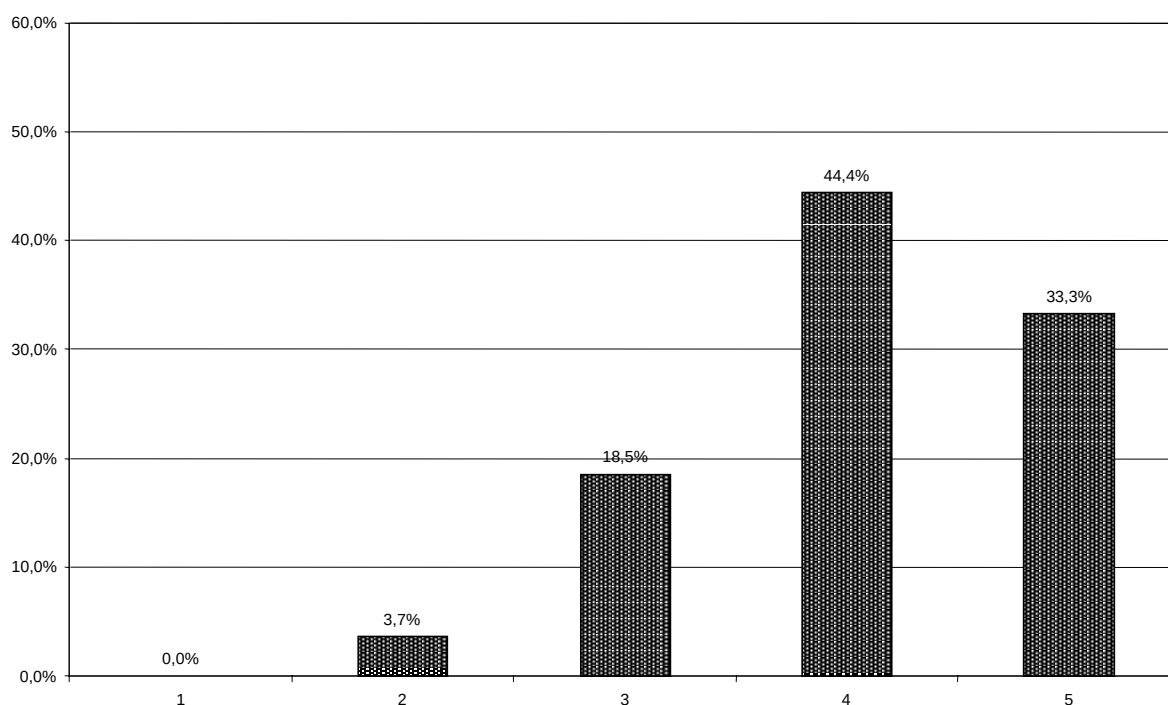
Výbor pre PB sa od roku 2005 stretol šesťkrát. Medzi hlavné úspechy výboru pre PB patria:

- vyjadrenie názoru na všetky vykonávacie opatrenia uvedené v oddiele 2 tejto správy,
- schválenie noriem a obsahu správ o kvalite,
- každoročné rokovanie o stave dodržiavania nariadenia (ES) č. 184/2005 a predkladaní správ o kvalite,
- diskusia o koordinovanom prístupe a jeho schválenie v prípade všetkých pripravovaných hlavných metodických zmien vrátane vykonávania nových príručiek (BPM6 a BD4) a klasifikácie hospodárskych činností NACE rev. 2,

¹³ Ú. v. EÚ L 44, 20.2.2008, s. 11.

- rokovanie o vývoji súvisiacom s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2560/2001 z 19. decembra 2001 o cezhraničných platbách v eurách¹⁴, ktorým sa zaviedli zmeny prahu pre štatistické vykazovanie bánk, čím sa podnietila dôkladná transformácia systémov zberu údajov o platobnej bilancii mnohých členských štátov.

Graf 1: Spokojnosť členov výboru pre PB, pokiaľ ide o vymedzenie úloh výboru (1 – 5, 1 úplne nespokojný, 5 veľmi spokojný)

9. ZÁVERY

Nadobudnutie účinnosti nariadenia (ES) č. 184/2005 pomohlo zosúladiť štatistiku platobnej bilancie v celej EÚ a zvýšilo dostupnosť údajov pre používateľov. Nariadenie (ES) č. 184/2005 poskytuje aj právny základ na prípravu vnútroštátnych štatistických programov. Výbor pre PB dôkladne monitoruje kvalitu zostavených údajov rôznych druhov.

Vzhľadom na zistenia tejto správy v budúcich rokoch bude pravdepodobne možné zvážiť zmenu a doplnenie nariadenia (ES) č. 184/2005, pokiaľ ide o otázky stanovené v procese preskúmania:

- aktualizácia požiadaviek na údaje v súlade s novými medzinárodnými normami,
- zosúladenie predkladania správ o kvalite s prístupom Eurostatu ku kvalite a s nariadením (ES) č. 223/2009 prostredníctvom úpravy kritérií kvality,

¹⁴ Ú. v. ES 344, 28.12.2001, s. 13.

- prijatie vykonávacích opatrení nariadenia (ES) č. 184/2005 Komisiou v súlade s novými právnymi možnosťami zavedenými ZFEÚ.

Okrem toho by sa mohla ďalej posilniť spolupráca s ECB (GR pre štatistiku) a s ďalšími medzinárodnými organizáciami, napríklad MMF a OECD s cieľom zracionalizovať a zosúladiť požiadavky na údaje, pričom by sa Eurostat využíval ako ústredný subjekt.

Pred predložením príslušných návrhov sa primeraná pozornosť bude venovať diskusiám v rámci výboru pre PB a jeho stanovisku.